

Γιούλη Ευαγγέλου

Εντεταλμένη Ερευνήτρια

Τομέας Βυζαντινών Ερευνών, Τομέας Νεοελληνικών Ερευνών

Τηλ. +30 210 7273561

E-mail: giouliev@eie.gr

ΣΠΟΥΔΕΣ

- 1989: Πτυχίο Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, με ειδίκευση στην Ιστορία, της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.
- 2010: Διδακτορικός τίτλος σπουδών Τμήματος Φιλολογίας της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών, με θέμα: «Αλληλογραφία του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως με τη μονή Γηρομερίου Θεσπρωτίας κατά τη μεταβυζαντινή και νεότερη περίοδο. Συμβολή στη φιλολογική έρευνα της πατριαρχικής γραμματείας».

ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ

- 1992-1996: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών, υποτροφία στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος «Θεσμοί και Ιδεολογία στη Νεοελληνική Κοινωνία, 15ος-19ος αι.».
- 1997-1999: Εργασία στο ΚΝΕ/ΕΙΕ, στο Ευρωπαϊκό Ερευνητικό Πρόγραμμα (ΕΠΕΤ ΙΙ) «Νεοελληνικός Διαφωτισμός: Ιδέες – Πρόσωπα – Συλλογικοί φορείς – Έργα».
- 2001-2003: Ταξινόμηση Αρχείου της Αλληλογραφίας του Αδαμάντιου Κοραή, που απόκειται στον Όμιλο Μελέτης του Ελληνικού Διαφωτισμού (ΟΜΕΔ).
- 2002-2004: Συνεργασία με ΚΝΕ/ΕΙΕ, Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς και Εκδόσεις Καστανιώτη, με αντικείμενο την επιμέλεια επιστημονικών βιβλίων.
- 2005-2015: Επιστημονική συνεργάτις στο ερευνητικό έργο «Αρχεία Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως», έργο χρηματοδοτούμενο από το Υπουργείο

Πολιτισμού, φιλοξενούμενο στο ερευνητικό πρόγραμμα του ΙΙΕ/ΕΙΕ «Θεσμοί και Ιδεολογία στη Νεοελληνική Κοινωνία, 15ος-19ος αι.».

- 2015-2016: Επιστημονική συνεργάτις στο Αρχοντικό Μπενιζέλων, στην Πλάκα, υπεύθυνη για την ιστορική τεκμηρίωση του συνόλου του περιεχομένου του νέου μουσειακού χώρου.
- 2016-2019: Επιστημονική συνεργάτις στο ερευνητικό έργο «Πηγές της Μεταβυζαντινής Ιστορίας του Ελληνισμού, 1453-1800 – Εντοπισμός και αποκατάσταση αρχείων», έργο χρηματοδοτούμενο από το Ίδρυμα Ωνάση, φιλοξενούμενο στο ερευνητικό πρόγραμμα του ΙΙΕ/ΕΙΕ «Θεσμοί και Ιδεολογία στη Νεοελληνική Κοινωνία, 15ος-19ος αι.».
- 2019-2023: Επιστημονική συνεργάτις στο ερευνητικό έργο «Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως Αρχεία», έργο φιλοξενούμενο στο ερευνητικό πρόγραμμα του ΙΙΕ/ΕΙΕ «Θεσμοί και Ιδεολογία στη Νεοελληνική Κοινωνία, 15ος-19ος αι.».
- 2025-: Εντεταλμένη ερευνήτρια στο ΤΒΕ, ΤΝΕ του ΙΙΕ/ΕΙΕ, υπεύθυνη του έργου «Αρχεία Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως».

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

- Ο θεσμός του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως και οι εκκλησιαστικοί θεσμοί στην περιφέρεια (μητροπόλεις, αρχιεπισκοπές, επισκοπές και εξαρχίες) ως πηγή για την έρευνα της ιστορίας του ελληνισμού κατά την υστεροβυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο.
- Ορθόδοξα μοναστικά ιδρύματα στις ελληνικές χώρες κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας σε σχέση με την τοπική κοινωνία.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Συμμετοχή σε επιστημονική επιτροπή εκδοτικής σειράς

- Μέλος της επιστημονικής συμβουλευτικής επιτροπής (advisory board) της εκδοτικής σειράς *Ecclesiastica Ottomanica* (επιμ. Hasan Çolak και Elif Bayraktar–Tellan).

Ανακοινώσεις σε συνέδρια και ημερίδες (επιλογή)

- «The Patriarchate of Constantinople during the 16th century. Byzantine pathways through Ottoman space», ανακοίνωση στο: "Byzantium in the 16th century", Workshop, διοργάνωση Nicholas Melvani, Πανεπιστήμιο Johannes Gutenberg, Mainz, 20 Μαΐου 2022.
- «The Great Church in the 16th century. Challenge Management and Politics», ανακοίνωση στο: "Early Modern Religious Dynamics, Orthodox Church History

Contexts”, Workshop, διοργάνωση Ιωάννης Κυριακωνάκης σε συνεργασία με το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, 18 Φεβρουαρίου 2021

- «“servando la regola di scapucini”: The nun Philothei’s case in Ottoman Athens (second half of 16th c.)», ανακοίνωση στο: “Orthodox and Latin Monasticism in the Eastern Mediterranean, 13th-16th c.”, Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/ΕΙΕ, 1-2 Οκτωβρίου 2020.
- «Le patriarcat œcuménique aux confins de la mer Ionienne au XVIe siècle. Continuités et ruptures», ανακοίνωση στο: “Les frontières et les limites du patriarcat de Constantinople”, 23ο Διεθνές Βυζαντινολογικό Συνέδριο, Στρογγυλή Τράπεζα, συντονιστές M.-H. Blanchet, D. I. Mureşan, Βελιγράδι, 22-27 Αυγούστου 2016.
- «“τὸ ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ... μοναστήριον... ὁ... Μητροφάνης... ἀνήγειρεν”. Foundations and Reconstructions of Monasteries in the Ottoman Empire in the 16th Century», ανακοίνωση στο: “Around the Holy Trinity of Halki. Greek Libraries in Constantinople at the Time of Patriarch Metrophanes III (16th c.)”, Διεθνές Συμπόσιο, Institut de recherche et d’histoire des textes (IRHT/CNRS), Κωνσταντινούπολη, 14-16 Οκτωβρίου 2015.
- «Monastic Financial Contributions to the Great Church. New Evidence from the Post-Byzantine Register of the Patriarchate of Constantinople», ανακοίνωση στο: “The Patriarchate of Constantinople in Context and Comparison”, Διεθνές Συνέδριο, Abteilung für Byzanzforschung / Institut für Mittelalterforschung der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Βιέννη, 12-15 Σεπτεμβρίου 2012.
- «Les relations entre les monastères et le Patriarcat de Constantinople à l’intérieur des frontières ottomanes (XVe-XVIe s.)», ανακοίνωση στο: “Le Patriarcat œcuménique de Constantinople et Byzance «hors frontières»”, 22ο Διεθνές Βυζαντινολογικό Συνέδριο, Στρογγυλή Τράπεζα, συντονιστής D. I. Mureşan, Σόφια, 23 Αυγούστου 2011.
- «Relations entre les monastères et le Patriarcat de Constantinople à l’intérieur des frontières ottomanes (1453-1550). Hypothèses de travail», ανακοίνωση στο: “Le Patriarcat œcuménique de Constantinople et Byzance «hors frontières»”, Ημερίδα [ενόψει της ανωτέρω Στρογγυλής Τράπεζας (αρ. 8)], Centre National de la Recherche Scientifique, Παρίσι, 18 Ιουνίου 2010.
- «Η ανάδυση ενός νέου “Τακτικού” του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως μέσα από κατάστιχο εισφορών του 1768», ανακοίνωση στην: ΙΑ’ Συνάντηση Ιστορίας του Δικαίου, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Νομική Σχολή, Τομέας Ιδιωτικού Δικαίου, Κομοτηνή, 23-25 Οκτωβρίου 2008.

Διαλέξεις – Σεμινάρια (επιλογή)

- «Το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως μέσα από ανέκδοτες πηγές (1767-1815): Ψηφίδες οικονομικής διαχείρισης και ένα ανεκπλήρωτο εκδοτικό σχέδιο», Σεμινάριο «Ερμής ο Λόγιος», Τομέας Νεοελληνικών Ερευνών του ΙΙΕ/ΕΙΕ, 12 Ιουνίου 2024.
- «Τα μοναστήρια των Μετεώρων. Μακραίωνη πορεία "είς αίθέριον ὕψος"», ομιλία στον Κύκλο ομιλιών «Μεγάλα μοναστικά κέντρα της Ορθοδοξίας: Ιστορία και έρευνα», Μορφωτικές Εκδηλώσεις «Επιστήμης Κοινωνία» του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, 26 Μαρτίου 2024.
- «Κοινωνία και ορθόδοξα μοναστήρια στην τουρκοκρατούμενη Αθήνα», διάλεξη στο Φροντιστήριο Ιστορικών Επιστημών του Τομέα Βυζαντινών Ερευνών του ΙΙΕ/ΕΙΕ, 5 Απριλίου 2019.
- «Το Αρχοντικό των Μπενιζέλων και η Αθήνα της οθωμανικής περιόδου», ομιλία στο σεμινάριο: «Ο "κλασικός γύρος". Βυζαντινά και μεσαιωνικά μνημεία. Σύγχρονη ματιά στην ιστορική Πολιτιστική Διαδρομή», 37ο Επιμορφωτικό Σεμινάριο του Σωματείου Διπλωματούχων Ξεναγών, Πολεμικό Μουσείο, 16 Φεβρουαρίου 2019.
- «Η τύχη των ορθόδοξων μοναστικών κέντρων μετά την Άλωση», ομιλία στην εκδήλωση: «Τα 30 χρόνια μετά από την Άλωση», Ημερίδα για την 565η Επέτειο της Άλωσης της Κωνσταντινούπολης, Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών, Πνευματικό Κέντρο Κωνσταντινουπολιτών, 2 Ιουνίου 2018.
- «Θρησκευτική και πολιτική εξουσία. Η εξάρτηση χωριών και μοναστηριών της Ηπείρου, 17ος-19ος αι.», ομιλία στην Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού Μνήμων, 29 Μαΐου 2013.
- «Νικόλαος Σκουφάς, ο αφοσιωμένος οραματιστής», ομιλία στην εκδήλωση «Οι Πρωτεργάτες της Φιλικής Εταιρείας. Εμμανουήλ Ξάνθος – Νικόλαος Σκουφάς – Αθανάσιος Τσακάλωφ», Εταιρεία Αρκαδικών Γραμμάτων και Τεχνών, Φιλολογικός Σύλλογος «Παρνασσός», 5 Απριλίου 2011.

Διοργάνωση επιστημονικών συναντήσεων

- «Για την τουρκοκρατούμενη Ήπειρο», Επιστημονική Συνάντηση με αφορμή την έκδοση του βιβλίου *Σταυροπήγια και εξαρχίες σε σχέση αλληλεξάρτησης. Η περίπτωση της μονής Θεοτόκου Γηρομερίου (16ος-19ος αι.)*, ΙΙΕ/ΕΙΕ – Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, Ιωάννινα, 7 Νοεμβρίου 2016.

Ερευνητικές αποστολές

- Βενετία, Archivio di Stato di Venezia • Κωνσταντινούπολη, Αρχείο Οικουμενικού Πατριαρχείου • Λειβαδιά, Βιβλιοθήκη Μητροπόλεως Θηβών και Λεβαδείας • Λονδίνο, British Library • Οξφόρδη, Bodleian Library • Σάμος, Αρχείο Μητροπόλεως Σάμου, Ικαρίας και Κορσεών • Στείρι Βοιωτίας, Αρχείο μονής Οσίου Λουκά • Φιλιάτες Θεσπρωτίας, Αρχείο μονής Θεοτόκου Γηρομερίου

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

- «The Patriarchate of Constantinople during the 16th century. Byzantine pathways through Ottoman space», *Byzantium in the 16th century: Constantinople and its Afterlife. Topography, Institutions, Reception*, επιμ. Nicholas Melvani [Byzanz zwischen Orient und Okzident: Veröffentlichungen des Leibniz-WissenschaftsCampus Mainz/Frankfurt no 31], Mainz/Frankfurt 2025.
- «The Great Church in the 16th century: Challenge Management and Politics», *The Historical Review / La Revue Historique* 20 (2023), 277-292.
- *Επίσημα κείμενα του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. ΙΙ Τα σωζόμενα από την περίοδο 1498-1565* (συνεργασία με τη Μάχη Παϊζη-Αποστολοπούλου και τον Δημ. Γ. Αποστολόπουλο), Αθήνα, ΕΙΕ/ΙΙΕ, 2021.
- «Hasan Çolak and Elif Bayraktar-Tellan, *The Orthodox Church as an Ottoman Institution: A Study of Early Modern Patriarchal Berats*, (Ecclesiastica Ottomanica I), Istanbul: The Isis Press, 2019, 390 pages», *The Historical Review/La Revue Historique* 18 (2021), 257-262.
- «"τὸ ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ μοναστήριον ὃ Μητροφάνης ἀνήγειρεν". The Founding and Restoration of Monasteries in the Ottoman Empire, 16th Century», *Bibliothèques grecques dans l'Empire ottoman*, επιμ. A. Binggeli, M. Cassin, M. Detoraki [Bibliologia 54], Turnhout, Brepols, 2020, p. 61-73.
- «Κωνσταντινούπολη, Κρήτη, Οξφόρδη. Ο Ιερεμίας Α', ο Ανδρέας Δώνος και ο κώδ. Baroccianus 216» (συνεργασία με Μάχη Παϊζη-Αποστολοπούλου), *Μεσαιωνικά και Νέα Ελληνικά* 13 (2019), 221-244.
- «Monastic Financial Contributions to the Great Church. New Evidence from the post-Byzantine Register of the Patriarchate of Constantinople», *The Patriarchate of Constantinople in Context and Comparison, Proceedings of the International Conference Vienna, September 12th-15th 2012*, In memoriam Konstantinos Pitsakis (1944-2012) and Andreas Schminck (1947-2015), επιμ. Christian Gastgeber, Ekaterini Mitsiou, Johannes Preiser-Kapeller και Vratislav Zervan [Denkschriften der philosophisch-historischen Klasse 502 – Veröffentlichungen zur Byzanzforschung 41], Βιέννη 2017, σ. 115-124.
- *Σταυροπήγια και εξαρχίες σε σχέση αλληλεξάρτησης. Η περίπτωση της μονής Θεοτόκου Γηρομερίου (16ος-19ος αι.)*, Αθήνα, ΕΙΕ/ΙΙΕ, 2016.
- *Οσία Φιλοθέη. Μια ευγενής Αθηναία – μια παράτολμη μοναχή / Saint Philothei. An Athenian Noblewoman – A Bold Nun*, 2016 (27 σ.). [Βλ. [Οσία Φιλοθέη](#) (στην ελληνική γλώσσα) / [Saint Philothei](#) (στην αγγλική γλώσσα) (ανακτήθηκαν στις 10/02/2025).]
- «Τα πατριαρχικά γράμματα της μονής Κοιμήσεως Θεοτόκου Γηρομερίου (16ος-20ός αι.)» / «The Patriarchal Letters of the Holy Monastery of the Dormition of the Virgin in Giromeri (16th-20th c.)», *Ιερά μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Γηρομερίου, Ιστορία –*

Τέχνη / The Holy Monastery of the Dormition of the Virgin in Giromeri, History – Art, επιμ. Ιωάννης Π. Χουλιάρας, Ηγουμενίτσα 2016, σ. 31-45.

- «Les relations entre les monastères et le patriarcat de Constantinople à l'intérieur des frontières ottomanes au XVIe s. : quelques hypothèses», *Le patriarcat œcuménique de Constantinople et Byzance hors frontières (1204-1586). Actes de la table ronde organisée dans le cadre du 22e Congrès International des Études Byzantines*, επιμ. M.-H. Blanchet, M.-H. Congourdeau, D. I. Mureşan [Dossiers byzantins – 15], Παρίσι 2014, σ. 339-350.
- «Ένας νέος λόγος καθαίρεσης θεσμοθετείται το 1593», *Ο Ερανιστής* 28 (2011), 95-119.
- *Το Νόμιμον της Μεγάλης Εκκλησίας, 1564 – ci. 1593. Τόμος Β' Η αρχική συγκρότηση. Η μεταγραφή* (συνεργασία με τον Δημ. Γ. Αποστολόπουλο και τη Μάχη Παϊζη-Αποστολοπούλου), Αθήνα 2010.
- «Όταν πατριαρχικές υπογραφές αναζητούν ταυτότητα», *Ο Ερανιστής* 25 (2005), 61-86.
- «"υπόσχεται το μοναστήριον να του δίνη την ζωτροφίαν του..." Αφιερώσεις προς τα μοναστήρια της Σάμου κατά τους νεότερους χρόνους», *Η Σάμος στα νεότερα χρόνια (17ος-20ός αιώνας), Πρακτικά Συμποσίου (Αθήνα 20-21 Δεκεμβρίου 1999)*, επιμ. Μανόλης Βουρλιώτης, Αλεξάνδρα Σφοίνη, Αθήνα 2002, σ. 43-54.
- *Ο Ερανιστής. Ευρετήριο τ. 1-20 (1963-1995)* (συνεργασία με τον Παν. Δ. Μιχαηλάρη), Αθήνα, ΟΜΕΔ, 2001.
- «Συνδρομητές για την Ακολουθία του Αγίου Σπυρίδωνος, Κέρκυρα 1847», *Ο Ερανιστής* 20 (1995), 260-266.